

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Doamnei Ligia DECA
Ministrul Educației

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 32014 / 17. NOV. 2023

RECOMANDAREA
nr. 169 din 17 noiembrie 2023

Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 19356/2023, domnul _____ a sesizat instituția Avocatul Poporului în contextul dispozițiilor art. 4 alin. (2), art. 16 și art. 32 din Constituție, privind unitatea poporului și egalitatea între cetățeni, egalitatea în drepturi și dreptul la învățătură.

În esență, petentul ne-a informat că este părintele unui elev, etnic german, absolvent al clasei a VIII-a din cadrul Colegiului German Goethe din București, iar prin conduita unității de învățământ, a Inspectoratului Școlar al Municipiului București și, nu în ultimul rând, a Ministerului Educației, apreciază că sunt încălcate dispozițiile constituționale și legale care reglementează învățământul în limbile minorităților naționale și garantarea acestuia.

Concret, acesta a solicitat Inspectoratului Școlar al Municipiului București și Ministerului Educației înscrierea fiului acestuia în clasa a IX-a din cadrul Colegiului German Goethe la profilul Filologie-cod 122, întemeindu-și solicitarea pe faptul că elevul este etnic german. Menționăm că elevul a obținut media generală _____ la examenul de evaluare națională 2023-2024, iar ultima media de admitere la profilul Filologie-cod 122 a fost 8,25.

Pentru a formula această solicitare petentul a apreciat că prin actuala metodologie de repartizare computerizată s-ar îngădi accesul garantat prin Constituție și legile țării la învățământul în limba maternă, prin obligarea etnicilor germani, în cazul de față, la susținerea acestei evaluări, aceștia fiind puși în situația în care, dacă nu obțin o notă care să le asigure accesul în clasa a IX la un liceu cu predare în limba germană, să fie repartizați abuziv la o școală cu predare în limba română.

Ministerul Educației și Inspectoratul Școlar al Municipiului București **nu au răspuns favorabil** solicitărilor acestuia, invocând dispozițiile Ordinului nr. 4802 din 31 august 2010 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2011-2012 și ale Ordinului nr. 5243 din 31 august 2022 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2023-2024.

În completarea informațiilor și documentelor transmise inițial, petentul a depus răspunsul transmis de către Colegiul Tehnic de Poștă și Telecomunicații Gh. Airinei din București, unde a fost repartizat computerizat fiul acestuia, document din care rezultă că unitatea de învățământ nu poate asigura învățământul în limba maternă și nici nu face parte din categoria unităților de învățământ care asigură predarea în limbile minorităților naționale.

Ulterior, a revenit și ne-a precizat faptul că a formulat la Inspectoratul Școlar al Municipiului București o cerere de înscriere pentru etapa de rezolvare a situațiilor speciale din perioada 26-28 iulie 2023, solicitare respinsă pe criteriul mediei de admitere, cu toate că aceasta era întemeiată pe criteriul etniei, deși în mod greșit a fost înregistrată în sistem pe criteriul apropierii de domiciliu.

Potentul menționează, în continuare, că urmare a etapei de rezolvare a situațiilor speciale din perioada 26-28 iulie 2023, s-a eliberat un loc în clasa vizată, însă criteriul mediei, unicul stabilit de reglementările în vigoare, nu a fost suficient pentru ca fiul petentului să ocupe locul vacantat. În prezent, locul liber identificat și solicitat Colegiului German Goethe este neatribuit niciunui elev.

Față de aspectele prezentate, în conformitate cu prevederile art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborate cu cele ale art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, la data de 3 august 2023 am suspus atenției Ministerului Educației, Inspectoratului Școlar al Municipiului București și Colegiului German Goethe situația prezentată, în sensul clarificării celor semnalate de către petent și identificării celor mai eficiente măsuri de soluționare a aspectelor reclamate.

De asemenea, am solicitat Ministerului Educației să ne comunice dacă, în opinia acestuia, dispozițiile Ordinului nr. 4802 din 31 august 2010 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2011-2012 și ale Ordinului nr. 5243 din 31 august 2022 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2023-2024 respectă drepturile minorităților naționale de a studia și de a se instrui în limba maternă la toate nivelurile, tipurile și formele de învățământ preuniversitar, astfel

cum prevăd dispozițiile Constituției, ale Legii nr.1/2011 a educației naționale, în vigoare la momentul transmiterii adresei, ale Legii nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar, document intrat în vigoare la 3 septembrie 2023, ale Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și ale Convenției-Cadru pentru protecția minorităților naționale ratificată prin Legea nr. 33/1995.

În esență, actele normative sus rubricate stabilesc faptul că **persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă la toate nivelurile, tipurile și formele de învățământ preuniversitar, în condițiile legii.**

În mod concret, am apreciat că dispozițiile art. 2 alin. (15), (16) și (20) din Ordinul nr. 5243/2022 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2023-2024 nu țin cont de dreptul elevului de a învăța în limba maternă, ci doar de criteriul mediei generale.

Opinăm că modalitatea în care este redactată această soluție legislativă nu conduce la acordarea de șanse egale de acces la educația persoanelor aparținând minorităților naționale, în contextul în care statul s-a angajat să recunoască dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a instrui în limba sa maternă.

Mai mult decât atât, din analiza dispozițiilor art. 63 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 1/2011 a educației naționale, potrivit căroră, în situații excepționale, formațiunile de studiu pentru antepreșcolari, preșcolari sau elevi pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale pot funcționa sub efectivul minim sau peste efectivul maxim, cu aprobarea direcției pentru minorități din cadrul Ministerului Educației Naționale, pe baza unei propuneri justificate din partea consiliului de administrație al unității de învățământ sau al organizației minorității naționale reprezentate în Parlamentul României, rezultă faptul că nu există posibilitatea suplimentării în mod automat a acestui efectiv, ci doar la solicitarea a două entități independente de principalul beneficiar al dreptului, respectiv elevul. Astfel, această conduită nu garantează valorificarea dreptului acestuia și conduce, pe cale de consecință, la încălcarea lui.

Nu în ultimul rând, am solicitat Ministerului Educației să ne comunice dacă în cadrul procesului de elaborare al normelor metodologice ale Legii nr. 198/2023 privind învățământul preuniversitar au în vedere corectarea actualei reglementări izvorâtă din dispozițiile art. 2 alin. (15), (16) și (20) din Ordinul nr. 5243/2022 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2023-2024, reglementare care, în opinia noastră, vine în contradicție cu dispozițiile legale invocate mai sus.

Prin adresa nr. 1680+1609/27 septembrie 2023, Ministerul Educației ne-a comunicat, în esență, faptul că elevul a obținut nota de   la examenul de evaluare națională, medie considerabil mai mică decât media ultimului admis, respectiv   .

Ministerul Educației nu a confirmat faptul că există un loc vacant, petentul neaducând documente care să ateste situația de fapt, **însă are posibilitatea să-i faciliteze accesul la un liceu cu predare în limba germană, dar în altă localitate.**

Opinia Ministerului este că la emiterea ordinelor de ministru care reglementează admiterea în învățământul liceal de stat a fost respectată întocmai legislația, atât în ceea ce privește normele primare care au stat la baza emiterii acestora, cât și principiile fundamentale referitoare la respectarea dreptului la educație și la respectarea tuturor celorlalte drepturi, în general, și ale minorităților naționale, în special.

De asemenea, Inspectoratul Școlar al Municipiului București și Colegiul German Goethe au răspuns solicitărilor adresate, în aceeași notă, invocând legislația incidentă, precum și lipsa competențelor în ceea ce privește o eventuală derogare de la aceasta.

Din analiza situației de fapt, documentelor depuse și răspunsurilor primite cu această ocazie, s-au conturat următoarele:

1. Metodologia de admitere în învățământul liceal nu garantează dreptul elevilor aparținând minorităților naționale de a se instrui în limba maternă.

În susținerea acestei concluzii reținem dispozițiile art. 32 alin.(3) din Constituție, potrivit cărora: „*Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.*”

De asemenea, Legea nr. 1/2011 a educației naționale, în vigoare la momentul susținerii examenului de evaluare națională de către fiul petentului, dar și Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar, în vigoare, statuează la nivel de principiu general dreptul aparținând minorităților naționale de a studia în limba lor maternă, respectiv: *recunoașterea și garantarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.*

Cunoscând faptul că măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români, nu putem să nu ne raportăm și la Primul protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului, care prevede că: „*nimănui nu i se poate refuza dreptul la instruire. Statul, în exercitarea funcțiilor pe care și le va asuma în domeniul educației și al învățământului, va respecta dreptul părinților de a asigura această educație și acest învățământ conform convingerilor lor religioase și filozofice.*”

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, „*statele au obligația negativă de a nu împiedica o persoană să beneficieze de acest sistem,*

*iar pe de alta, ele sunt ținute și de obligații pozitive, constând în a-l menține și în a-l adapta la nevoile dezvoltării sociale. Pe aceeași linie de gândire, statele contractante au și altă obligație pozitivă privitoare la sistemul de învățământ existent, și anume aceea de a asigura accesul egal și nediscriminatoriu al oricărei persoane la formele de învățământ existente.”.*¹

Opinăm, astfel, că România, atât prin ratificarea unor tratate internaționale, cum ar fi Convenția cadru pentru protecția minorităților naționale, Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare, cât și prin legislația națională, promovează învățământul în limba minorităților și conferă la nivel de principiu dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în aceasta limbă.

Nu în ultimul rând, potrivit Legii 1/2011, în vigoare la momentul susținerii examenului de evaluare națională de către fiul petentului, **învățământul general obligatoriu era de 10 clase.**

Prin noua lege a învățământului preuniversitar nr. 198/2023, în vigoare începând cu data de 3 septembrie 2023, **învățământul obligatoriu cuprinde învățământul preșcolar, învățământul primar, învățământul gimnazial și învățământul liceal.**

În situația concretă sesizată de către petent, neșcolarizarea fiului acestuia într-o clasă cu predare în limba germană, limitează posibilitatea elevului de a opta pentru continuarea studiilor în limba maternă, în condițiile în care elevul a urmat anterior cursurile unor instituții de învățământ cu predare în limba germană și și-a manifestat dorința de a continua să învețe în această limbă.

Nu în ultimul rând, accesul la educație în limba maternă va avea de suferit prin obligarea trecerii de la învățământ în limbă germană la învățământul în limbă română, având în vedere necesitatea de adaptare la noile condiții de educație, într-o altă limbă decât cea în care au fost parcurse disciplinele în clasele I-VIII și în acest fel, o mai mică înțelegere și procesare a informațiilor ce se parcurg începând de la nivelul liceal, afectând astfel în concret dreptul la educație.

Mai mult, reținem faptul că legea în vigoare la data evaluării naționale din anul 2023, anume Legea 1/2011, prevede la art. 76 că admiterea în învățământul liceal sau în învățământul profesional se realizează după două ipoteze, respectiv cazul în care numărul de candidați nu depășește numărul locurilor oferite de unitatea de învățământ, caz în care admiterea se va realiza pe baza portofoliului educațional al elevului, iar în cazul în care numărul de candidați este mai mare decât numărul locurilor oferite de unitatea de învățământ, admiterea se face luând în calcul în proporție de 70% portofoliul educațional al elevului, media de absolvire a învățământului obligatoriu, precum și media la probele de la evaluarea națională de la sfârșitul clasei a VIII-a și în proporție de 30% nota obținută la proba de admitere stabilită de unitatea de învățământ. Din acestea se poate

---

¹ https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_9_rum

observa că legea nu face nici o distincție în funcție de opțiunea elevului de a învăța în limba maternă, drept garantat de constituție.

Totodată, în cazul de față, procedura de admitere descrisă de către Ordinul nr. 5243/2022 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2023-2024, nu ține cont de situația în care raportul dintre numărul de candidați și numărul de locuri oferite se schimbă de la o etapă a repartizării la următoarea, situație în care s-a aflat petentul care ne-a sesizat. În concret, prevederile ordinului au facilitat aplicarea primei ipoteze a prevederilor legale doar în prima etapă a repartizării, și nu și în a doua etapă, când prin eliberarea unui loc, numărul de candidați a devenit mai mic decât numărul de locuri oferite.

Astfel, apreciem că se impune eliminarea restricțiilor impuse de media de admitere a ultimului admis, respectiv introducerea unor prevederi specifice în vederea garantării dreptului elevilor aparținând minorităților naționale de a studia în limba maternă.

Se impune eliminarea restricțiilor de mai sus în contextul în care normele metodologice sau normele de aplicare sunt acte normative emise de către ministere, care detaliază pas cu pas modul în care o anumită lege trebuie să fie pusă în aplicare, în cazul de față observând faptul că normele nu sunt în acord cu actul normativ de nivel principal, adăugând astfel la lege.

Din coroborarea aspectelor mai sus inserate reiese că prevederile legale și o dispoziție subsecventă, respectiv Ordinul nr. 5243/2022 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2023-2024, în vigoare la momentul susținerii examenului de evaluare națională nu conferă și nu garantează dreptul elevilor aparținând minorităților naționale de a se instrui în limba maternă.

În acest context, având în vedere apariția Legii nr. 198/2023 privind învățământul preuniversitar și Ordinului nr. 6154 din 31 august 2023 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2024-2025, dar și a unor posibile viitoare reglementări, coroborate cu dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia „*legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile*”, constatăm că nu mai este posibilă repunerea în drepturi a fiului petentului.

Totuși, în vederea eliminării posibilității teoretice ca nerespectarea drepturilor să se repete la următoarele sesiuni de evaluare națională și concursuri de admitere în liceu, apreciem că este necesar să recomandăm Ministerului Educației să revizuiască prevederile incidente în materie.

2. În cazul de față opinăm că singura soluție viabilă pentru soluționarea situației de față este **transferul elevului de la instituția de învățământ la care este înscris în prezent la un liceu cu predare în limba germană din orașul de domiciliu**, posibilitate prevăzută de dispozițiile Ordinului nr. 4183/2022 de

aprobare a Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar.

Potrivit art. 141 alin.(1) lit.a) din actul normativ sus indicat, *elevii din clasa a IX-a se pot transfera în timpul anului școlar, în vacanțele școlare, dacă media lor de admitere este cel puțin egală cu media ultimului admis la specializarea la care se solicită transferul, doar în situații medicale deosebite, pe baza avizului comisiei medicale județene/a municipiului București, acolo unde există, sau a documentelor medicale justificative, și în situațiile excepționale prevăzute la art. 144 alin. (4), în limita efectivelor maxime la clasă, stabilite de lege.*

Situația excepțională este definită ca:

a) schimbarea domiciliului părinților într-o altă localitate, respectiv într-un alt sector al municipiului București;

b) în cazul unei recomandări medicale, eliberată pe baza unei expertize medicale efectuate de direcția de sănătate publică;

c) de la clasele de învățământ liceal la clasele de învățământ profesional;

d) la/dc la învățământul de artă, sportiv și militar;

e) de la clasele cu program de predare intensivă a unei limbi străine sau cu program de predare bilingv la celelalte clase;

f) în alte situații excepționale, pe baza documentelor justificative, cu aprobarea consiliului de administrație al inspectoratului școlar.

Din păcate, observăm că procedura transferului, astfel cum este aceasta reglementată de dispozițiile Ordinului Ministerului Educației nr. 4183/2022, prevede o multitudine de situații în care acesta se poate realiza (ex: schimbare domiciliu, situație medicală, la/de la învățământ bilingv, profesional, militar etc), însă nici o referire la eventualitatea realizării transferului într-o unitate de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale. Situația concretă a fiului petentului ne indică necesitatea unei astfel de reglementări, tocmai în vederea garantării dreptului elevilor aparținând minorităților naționale de a se instrui în limba maternă.

Conform prevederilor Ordinului nr. 6072 din 31 august 2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, se stabilește calendarul emiterii actelor normative subsecvente intrării în vigoare a Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, acte normative care vor urmări să reglementeze în detaliu inclusiv procedura de transfer al elevilor între unitățile de învățământ. Astfel apreciem că Ministerul Educației are în vedere emiterea unui act normativ în acest domeniu. Menționarea în viitoarea reglementare a unei prevederi care reglementează situația în care se află petentul, respectiv va asigura, la nivel general, dreptul la învățământul în limba maternă, va conduce, în opinia noastră, la lipsa de echivoc în ceea ce privește o astfel de particularitate, iar enumerarea expresă, alături de alte posibile situații, va reprezenta, în fapt, realizarea obligației statului de a prezerva identitatea culturală a minorităților naționale prin punerea la dispoziție a tuturor pârgurilor legislative, în vederea realizării drepturilor acestora. În acest

context, considerăm oportună emiterea unei recomandări către Ministerul Educației prin care să solicităm includerea situației particulare a elevilor care optează să se transfere în unități de învățământ cu predare în limbile minorităților în reglementarea ce urmează a fi adoptată în materie.

Ca o concluzie, pornind de la dispozițiile art. 5 din Convenția-cadru pentru protejarea minorităților naționale, care prevede faptul că „*părțile se angajează să promoveze condiții de natură a permite minorităților să-și mențină și să-și dezvolte cultura și elementele esențiale ale identității, respectiv religia, limba, tradițiile și patrimoniul cultural*”, apreciem că o astfel de reglementare poate crea condiții favorabile prezervării și dezvoltării limbii și culturii minorităților naționale.

3. În acest moment, observăm că prevederile legale privind admiterea în învățământul liceal prezintă prevederi privind încadrarea elevilor în clase de liceu cazul în care numărul de candidați nu depășește numărul locurilor oferite de unitatea de învățământ, iar toate celelalte reglementări în materie, a căror conlucrare a rezultat în imposibilitatea fiului petentului de a-și urma studiile în limba maternă, sunt de rang inferior, fiind emise în aplicarea legii sau fiind acte administrative. În context, apreciem că Ministerul Educației are temei pentru a oferi o derogare elevului, în sensul instituirii posibilității acestuia de a continua studiile în limba maternă la Colegiul German Goethe, prin circumscrierea situației acestuia într-una excepțională. Astfel, propunem emiterea unei recomandări către Ministerul Educației prin care solicităm identificarea modalității prin care fiul petentului poate fi transferat la Colegiul German Goethe din București, garantându-i astfel dreptul de a se instrui în limba germană.

Pentru toate aceste motive, având în vedere răspunsul transmis de instituția pe care o reprezentați, coroborat cu analiza legislativă realizată cu această ocazie, în vederea realizării scopului constitutional și legal al Avocatului Poporului, respectiv apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice, în raporturile acestora cu autoritățile publice, **emit prezenta:**

RECOMANDARE

1. Ministerul Educației va lua toate măsurile necesare în vederea revizuirii metodologiei de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul liceal, în sensul eliminării restricțiilor impuse de media de admitere a ultimului admis, respectiv introducerea unor prevederi specifice în vederea garantării dreptului elevilor aparținând minorităților naționale de a studia în limba maternă.
2. Ministerul Educației va identifica modalitatea prin care fiul petentului poate fi transferat la Colegiul German Goethe din București, garantându-i astfel dreptul de a se instrui în limba germană, având în vedere că învățământul general obligatoriu cuprinde învățământul preșcolar, învățământul primar, învățământul gimnazial și învățământul liceal.
3. Ministerul Educației va lua toate măsurile necesare în vederea modificării procedurii transferului reglementat prin Regulamentul cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, prin completarea acestuia cu dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a se putea transfera în liceele cu predare în limbile minorităților naționale din unitățile administrativ-teritoriale de domiciliu, dând astfel posibilitatea acestora de a învăța limba lor maternă și de a putea fi instruite în această limbă.
4. Ministerul Educației va informa Avocatul Poporului cu privire la însușirea recomandării, transmițând dovezile demersurilor întreprinse.

Avocatul Poporului

Renate WEBER

București, 17 noiembrie 2023

